

Arbete med får och getter

Good practices in agriculture: social partners participation in the prevention of musculoskeletal disorders.

Innehållsförteckning

<i>Inledning</i>	3
<i>1. Släppa och binda upp små idisslare</i>	4
<i>2. Mjölka små idisslare</i>	5
<i>3. Hantering av foder</i>	7
<i>4. Hantering av vatten</i>	11
<i>5. Blandning av foder för små idisslare</i>	12
<i>6. Klippning av får</i>	13
<i>7. Rätt arbetsteknik</i>	14

Projektsamordnare: Veerle Hermans

Projektpartner: David O'Neill, Peter Lundqvist, Christina Lunner Kolstrup, Stefan Pinzke, Leny Bette, Ad de Rooij, Claire Baukens, Steven Amandels, Ludmilla Todorova

Inledning

Den här broschyren fokuserar på de många uppgifter som måste utföras vid mjölkproduktion med små idisslare. Vid mjölkning av små idisslare är obekväma ställningar och rörelser ofta vanligt förekommande. Vilket kan leda till utveckling av muskuloskeletala besvär (MSDs): ryggen och de övre kroppsdelarna är särskilt utsatta.

Onödigt belastning och stress under djurhållningen kan även försämra boskapens produktivitet. Varsam skötsel kan minska stressen så att djuren kan hålla sig lugna. Det är betydligt lättare att hantera lugna djur än stressade.

Den här broschyren om mjölkproduktion med små idisslare är indelad i flera separata avsnitt:

- Släppa och binda upp små idisslare
- Mjölka små idisslare
- Hantering av foder
- Hantering av vatten
- Blandning av foder för små idisslare
- Klippning av får
- Rätt arbetsteknik

God praxis vid arbete med skötsel av lantbrukets djur beskrivs närmare i broschyren "Arbete med lantbrukets djur". Läs även broschyren "Mjölkning av kor" där mjölkningssystem och specifika arbetsuppgifter (t.ex. juverrengöring) beskrivs.

Broschyren baseras på lantbruksbesök från Sverige, Belgien, Nederländerna, Bulgarien och Storbritannien. Besöken visade flera exempel på god praxis som kan förebygga förekomsten av muskuloskeletala besvär vid arbete med mjölkproduktion.

Broschyren är inte heltäckande, utan är ett resultat från lantbruksbesök och möten med lantbrukare. Det finns ingen koppling till kommersiella företag eller produkter vid presentationen av dessa exempel på god praxis.

Vi vill tacka alla lantbrukare som har hjälpt till med den här studien, och vi hoppas att lantbruksverksamma kan dra nytta av dessa erfarenheter för att förebygga muskuloskeletala besvär i framtiden!

1. Släppa och binda upp små idisslare

Före mjölkningen måste getterna släppas ut i mjölkningsavdelningen och fixeras individuellt. Fixeringen sker oftast i en traditionell mjölkningsavdelning med en individuell fånggrind som låses när geten för sitt huvud genom den till utfodringstråget. När getterna är mjölkade måste varje fånggrind lossas för sig. Det innebär att de 60 fånggrindar som visas på bilden ska lossas två gånger om dagen.

Lösning

Gruppvisa fånggrindar

Särskilda fånggrindar kan monteras så att en hel grupp av djur kan frigöras samtidigt. Det skulle medföra att det endast krävs två moment för att frigöra och släppa alla djur till skillnad mot det befintliga systemet där getterna frigörs och släpps individuellt.

Individuella boxar

Djurskötaren öppnar grinden så att djuren kan gå in i stallet och ta enskilda platser.

2. Mjölka små idisslare

När djurskötaren och djuren befinner sig på samma nivå innebär arbetet att ryggen ofta böjs och vrids.

Lösning

Olika golvnivåer

Golvet indelas i olika sektioner (med gångjärn) och kan tas bort helt eller delvist. Det innebär dock tungt arbete när golvsektionerna ska lyftas varje dag.

Lösning

Golv i två nivåer

En mjölkningsavdelning med sänkt golv gör arbetet mindre tungt och ger en bättre arbetsställning.

All nödvändig utrustning är lättare att nå, så djurskötaren kan undvika olämpliga rörelser och påfrestande arbetsställningar vid mjölkningen.

3. Hantering av foder

Fodret fördelas ofta manuellt med en skottkärra och en grep eller skyffel. Uppgiften innebär ofta tungt fysiskt arbete med svåra arbetsställningar som innebär en risk för MSD.

När kraftfodret har blandats, skopas det upp i hinkar och bärs för hand till djuren. Det är tungt arbete att bära hinkarna och utfodra djuren för hand varje dag.

Mycket repetitivt arbete måste utföras vid utfodring av ett stort antal djur.

Dessutom måste grovfoder bäras i hinkar till djuren.

Lösningar

Fodervagn

Använd en fodervagn som fylls med foder från en silo. Då kan fodret transporteras med vagnen och delas ut till djuren istället för att bära hinkarna. Vagnen måste lastas jämnt.

Upphöjd tunna

En tunna placeras på en egentillverkad rullande plattform eller vagn.

Lösningar

Foderautomater

Det går att installera foderautomater som endast behöver fyllas på en gång i veckan. Det är fortfarande repetitivt arbete, men bara en gång i veckan.

Automatiskt utfodringsystem

Vid ett stort antal lamm eller ungdjur rekommenderas användning av ett automatiskt och datoriserat utfodringsystem.

Lösningar

Fodervagn

En möjlig lösning är att investera i en fodervagn, blanda kraft- och grovfoder och införa restriktiv utfodring, dvs. alla djuren äter samtidigt.

Automatisk fördelning av grovfoder

Grovfodret transporteras på skenorna och fördelas på foderbordet.

4. Hantering av vatten

Det innebär tungt manuellt arbete att fylla vattentråg för hand. Om vattnet måste lyftas över ett stängsel eller en grind för att fylla ett vattentråg blir arbetsställningen ännu mer påfrestande.

Lösningar

Använd vattenslang där det är möjligt

Vattentråg med automatpåfyllning

(Uppvärmda) vattentråg som fylls automatiskt.

5. Blandning av foder för små idisslare

Först hämtas fodret i en säck. Därefter hälls foder av olika typer och i olika proportioner i hinkar och blandas för hand. Det innebär flera obekväma arbetsställningar: till exempel framåtböjning av ryggen och böjning och vridning av handlederna osv.

Lösningar

Köp färdigblandat foder, förvara det i en silo och fyll en vagn med foder från silon.

Ett annat alternativ kan vara att använda en fodervagn som blandar kraft- och grovfoder automatiskt. Det förenklar även fördelningen av fodret. Båda lösningarna sparar tid och minskar arbetsbelastningen för djurskötaren.

6. Klippning av får

Fårklipparna flyttar fåren till ett område där de klipps. Ullen samlas upp från golvet och placeras i säckar. De klippta fåren drivs tillbaka till boxarna.

Fårklippning räknas som tungt arbete och klipparna arbetar med böjd rygg och böjda höfter under lång tid, hanterar många djur och gör av med mycket energi.

Lösning

Klipparen använder en "sele" som ryggestöd. Selen minskar belastningen på ryggen.

7. Rätt arbetsteknik

De arbetsuppgifter som måste utföras vid mjölkproduktion med små idisslare kan vara fysiskt ansträngande eftersom de ofta innebär olämpliga arbetsställningar under en längre period.

Det är viktigt att förbereda sig för det fysiskt krävande arbetet och att försöka förebygga muskuloskeletal besvär genom att hålla sig i god fysisk form, vara vältränad och tillämpa korrekt arbetsteknik.

- *Håll kroppen i god fysisk form genom regelbunden fysisk träning*
- *Använd redskap och teknisk utrustning där detta är möjligt*
- *Använd inte mer muskelkraft än uppgiften kräver*
- *Lyft av en last – sätt fötterna runt om lasten, håll lasten nära kroppen, böj knäna OCH håll ryggen rak*
- *Bära en last – om möjligt fördela vikten jämt så att du bär lasten symmetriskt*
- *Vändning med en last – förflytta fötterna i stället för att vrida ryggen*
- *Lyft inte laster över axelhöjd*
- *Arbeta nära kroppen, använd båda händerna eller växla, och arbeta inte i ytterlägen*

Allmän information

Den här broschyren ingår i projektet "Good practices in agriculture: social partners participation in the prevention of muskuloskeletal disorders 2", med finansiering från European Commission, DG Employment, social affairs and equal opportunities, utlysning VP/2012/0421. Kommissionen är inte ansvarig för den användning som kan bli följden av den information som finns i denna skrift.

Äganderätten till resultaten från projektet, inklusive industriella och immateriella rättigheter, samt till rapporterna och övriga dokument som är relaterade till projektet innehas av förmånstagaren (IDEWE).

Projektets mål är att ytterligare implementera den europeiska sociala överenskommelsen GEOPA-COPA och EFFAT, genom utveckling av förebyggande policy och god praxis i syfte att förebygga muskuloskeletal besvär inom jordbruket samt att sprida resultaten. För följande arbetsuppgifter har goda ergonomiska råd och lösningar sammanställts:

- Arbete med lantbrukets djur
- Reparation och underhåll av lantbruketsmaskiner
- Arbete i stall
- Arbete i växthus
- Arbete med får och getter
- Mjölkning av kor
- Traktorkörning
- Manuellt odlade grödor på marknivå
- Beskärning
- Sortering och förpackning
- Skörd

Mer information om projektet finns här: www.agri-ergonomics.eu.

Finansieras av:

EU-kommissionen
Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik
och lika möjligheter
1049 Bryssel
Belgien
<http://ec.europa.eu/social>

Projektkoordinator:

IDEWE (ideell)
External Service for Prevention and
Protection at Work
Interleuvenlaan 58
BE-3001 Leuven
Belgien
www.idewe.be

Projektpartners:

Institute of Ergonomics & Human Factors
Elms Court, Elms Grove
Loughborough LE11 1RG, Storbritannien
www.ergonomics.org.uk

Council of the Bulgarian Agricultural
Organisations (CBAO)

Swedish University of
Agricultural Sciences

Sveriges Lantbruksuniversitet
Institutionen för arbetsvetenskap, ekonomi och
miljöpsykologi
Box 88
230 53 Alnarp
Sverige
www.slu.se

Stigas
Dellaertweg 1
NL-2316 WZ Leiden
Nederländerna
www.stigas.nl

Stöds av:

GEOPA – COPA
Rue de Trèves 61
BE-1040 Bryssel
Belgien
www.copa-cogeca.eu

Preventagri
Rue du Roi Albert 87
7370 Dour
Belgien
www.secteursverts.be